

heller ikke undre sig over, at der ikke hos os var nogen stor Fristelse til at søge Samarbejde, thi det konservative Parti har i de foregaaende Aar vist megen Usikkerhed i Henseende til Standpunkt og Optræden her paa Rigsdagen. Det var overordentlig vanskeligt for os til enhver Tid at blive klar over, hvad det konservative Parti egentlig arbejdede for. Meget ofte stemte de i forskellige Retninger, og sjælden kunde man mærke, hvad der egentlig var det konservative Partis Program. De Konservative bestemte slet ikke alting her paa Rigsdagen sammen med Venstre, saaledes som Hr. Slengerik sagde. Endog ved meget vigtige Lejligheder søgte de Konservative tværtimod at samarbejde med Socialdemokraterne og de Radikale. Foruden ved selve Grundlovsforhandlingerne, hvor de jo netop fik en Overenskomst med det radikale Venstre, kunde jeg nævne ogsaa andre Lejligheder. F. Eks. stillede de en særlig Forespørgsel til Forsvarsministeren, og det var i enhver Henseende aftalt, hvad der skulde siges, uden at Venstre fik noget at vide derom, førend selve Sagen laa for her i Salen. Det kan jo være, at det konservative Folkeparti nu, da det er blevet større, kan faa sig et Program, som det kan følge bedre, saa vi fra alle Sider herinde kan blive klare over dets Linier. Det bliver da ogsaa lettere for de Konservative at vide, hvad de vil, og derfor ogsaa lettere for dem at søge Samarbejde. Hvorvidt dette Samarbejde saa skal gaa til Venstre eller, som tidligere, til andre Partier, er det jo forbeholdt Fremtiden at svare paa.

Statsministeren sagde, at Venstre havde ventet meget større Resultater af Valget. Det kan den højtærede Minister nu ikke begrunde med nogen som helst Henvisning til, hvad jeg har udtalt før Valget, og jeg tror heller ikke til, hvad andre Venstremænd har udtalt. Jeg for mit Vedkommende sagde til alle, som udtalte sig i Henseende til, hvad man kunde vente sig af Valget, at det var overordentlig vanskeligt at sige noget derom. Naar man udvider Vælgertallet til mere end det dobbelte, skaber en ny Vælgermængde paa over 700,000 Mennesker, vil det være ganske umuligt paa Forhaand at sige, hvad Valgresultatet vil blive. Jeg har derfor paa ingen Maade udtalt mig om, hvad Resultatet af Valget vilde blive, men jeg har udtalt mig om Stillingen, saaledes som den efter min Opfattelse var, og appelleret til Vælgerne med Hensyn til den. Det var mit Indtryk paa alle de mange Møder, jeg var til, at Strømmen gik med Venstre og mod de ministerielle Partier.

Den højtærede Statsminister spurgte om, hvorfor Venstre ikke havde forlangt Valg tidligere, naar Venstre havde den Overbevisning, at der ingen Fare var ved at afholde Valget. Den højtærede Minister maa jo vide, at da Talen om Valg kom frem i 1916, erklærede vi fra vor Side, at vi ønskede Valget og ikke fandt, der var nogen Fare ved at afholde det. Det var det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen), der var vor Ordfører ved denne Lejlighed, som udtalte dette. Naar det radikale Venstres Ordfører nu mener, at dette Medlem har udtalt sig anderledes andetsteds, ja, saa kan jeg ikke sige noget herom, jeg har ikke lagt Mærke dertil og kender det ikke, men jeg kender ganske godt, hvad der blev udtalt her paa Venstres Vegne, og det var, at vi ønskede Valg. At vi valgte at sige: Stemmer ikke, laa jo alene deri, at de tre andre Partier ikke ønskede Valg og mente, der var Fare derved. Da vi ikke ønskede, der skulde rejses Strid om Sagen, stillede vi os paa den Maade, vi gjorde. Vi fik imidlertid Spot til Tak derfor, og jeg er overbevist om, at mange af os fortrød, at vi havde stillet os saaledes, men nu havde vi en Gang gjort det.

Med Hensyn til Samlingsministeriet skal jeg kun sige et Par Ord. Det er klart, at der ikke kan dannes et Samlingsministerium, saa snart blot eet Parti virkelig er derimod; saa kan det ikke ske, og derfor var vor Skrivelse forleden, ligesom ogsaa vore Udtalelser hidtil, kun en Tilkendegivelse af vor Villighed, hvis andre Partier var villige dertil. Det er ikke i den Forstand noget Krav, vi stiller op, saaledes at vi er meget misfornøjede, hvis vi ikke kan faa Flertal derfor i Tinget. Vi indser godt, at naar de ministerielle Partier er derimod, kommer der ingenting ud deraf; men da vi havde sagt det ved Valgene og sagt, at hvorledes Valgene end gik, hvilket Udfald de end fik, vilde vi give Tilbud derom, fandt vi os forpligtede til at fremsætte dette Tilbud, og det er Grundlaget for den Skrivelse, som er fremsendt til den højtærede Statsminister. Jeg tror ikke, den højtærede Minister ser ret, naar han mener, at et saadant Ministerium kun kan dannes i et spændt Øjeblik, hvor en bestemt Opgave skal løses. Jeg tror, at det spændte Øjeblik tidt vil blive af en saadan Art, at der ikke vil blive Lejlighed til at danne et saadant Ministerium. Men det skal jeg nu ikke strides med den højtærede Minister om; thi Sagen er den, at naar de